1

Štai kaip Riveris Kartraitas išlėkė iš ristūnų lenktynių trasos ir atsidūrė tarp lėtų arklių, kitaip tariant, kuinų aptvare.

Antradienio rytas, aštunta dvidešimt, Kings Kroso stotis sausakimša tų, kuriuos S. Š. vadina *kitais žmonėmis*: „Ne kovotojai, Riveri. Visiškai gerbtinas užsiėmimas taikos metu.“ Paskui eidavo papildymas: „O taika baigėsi rugsėjo 14-ąją.“

Šis S. Š. komentaras Riverio galvoje pavirto romėniškais skaitmenimis. MCMXIV.

Jis sustojo ir apsimetė, kad tikrina laikrodį ant riešo; šio manevro nebūtum atskyręs nuo tikro. Į darbą keliaujantys žmonės sruvo apie jį lyg vanduo apie akmenį, savo irzulį reikšdami piktais iškvėpimais ar caktelėjimais liežuviu. Prie artimiausio išėjimo — šviesiausios vietos, kur skverbėsi blausi sausio dienos šviesa, — kaip statulos sustingo du atlikėjai, nuo galvos iki kojų apsirengę juodai ir su sunkia kovine ekipuote. Po 1914 metų visko regėję ne kovotojai nekreipė į juos jokio dėmesio.

Atlikėjai, — taip praminti dėl to, kad darbą atlikdavo iki galo, — laikėsi gerokai atokiau, pagal instrukcijas.

Už dvidešimties jardų buvo taikinys.

— Balti marškinėliai po mėlynais marškiniais, — sumurmėjo Riveris panosėje.

Dabar jau pats galėjo papildyti lakonišką Voro išsakytą apibūdinimą: jaunas vyras, atrodantis kaip iš Artimųjų Rytų; mėlynų marškinių rankovės užraitotos; kieti, nauji, nepranešioti juodi džinsai. Ar pirktum naujus džinsus tokiam žygiui? Jis mintyse atidėjo šią informaciją į šalį — galės paanalizuoti vėliau.

Atkreipė dėmesį į kuprinę ant taikinio dešiniojo peties, iš visa ko sprendžiant, sunkią. Laidelis rangėsi į jo ausį, kaip ir į Riverio, gali būti, kad nuo „iPod“.

— Patvirtink vaizdą.

Riveris palietė kairę ausį kaire plaštaka ir tyliai atsakė į rankogalio sąsagos pavidalo mikrofoną:

— Patvirtinu.

Laukiamojoje salėje būriavosi turistų grupė, o lagaminų išsidėstymas rodė juos taikant žiedinę gynybą. Riveris juos aplenkė, nenuleisdamas akių nuo taikinio, kuris traukė link priestato platformų, skirtų traukiniams į Kembridžą ir į rytus.

Paprastai šie būdavo ne tokie sausakimši kaip šiaurės kryptimi lekiantys greitieji.

Užplūdo nekviesti vaizdiniai: sulankstyto metalo nuolaužomis nusėtos mylios nutrauktų bėgių. Apkibę mėsgalių draiskanomis liepsnoja krūmai palei geležinkelį.

„Privalai nepamiršti, — S. Š. žodžiai, — kad blogiausia kartais ir baigiasi blogiausiai.“

O blogiausia per pastaruosius kelerius metus daugėjo geometrine progresija.

Du transporto policininkai už bilietų atitvaro nekreipė dėmesio į taikinį, bet įdėmiai sekė Riverį. Nesiartinkite, mintyse perspėjo jis. Neikite prie manęs. Dėl panašių smulkmenų sužlunga operacijos. Dabar mažiausiai norėjo triukšmingesnio susidūrimo; bet ko, kas pabaidytų taikinį.

Farai vėl pratęsė savo nutrauktą pokalbį.

Riveris stabtelėjo perrikiuoti minčių.

Šis jaunas vyrukas, Riveris Kartraitas, buvo vidutinio ūgio, šviesių plaukų ir blyškios odos, pilkomis akimis, kurios dažnai atrodydavo mąslios, smailiu nosies galiuku ir su apgamėliu ant viršutinės lūpos. Kai susikaupdavo, kakta susiraukdavo taip, kad kai kas įtardavo jį suglumus. Šiandien jis vilkėjo mėlynus džinsus ir tamsią striukę, bet jeigu šįryt būtumėte jo užklausę ko nors apie išvaizdą, jis būtų paminėjęs ir plaukus. Pastaruoju metu paprato lankytis turkiškoje kirpykloje, kur smarkiai patrumpina plaukus žirklėmis, o paskui ausis perlieja atvira liepsna. Iš anksto neperspėdami. Riveris pakilo nuo krėslo nušveistas ir nublizgintas nelyginant slenkstis. Net ir dabar skersvėjyje perštėjo odą.

Neatitraukdamas akių nuo taikinio už keturiasdešimties jardų priekyje, — tiksliau, neatitraukdamas akių nuo jo kuprinės, — Riveris vėl sumurmėjo į sąsagą:

— Seku. Bet palaikau atstumą.

Jeigu sprogimas traukinyje buvo blogiausias galimas variantas, tai antras blogiausias variantas — sprogimas perone. Pastarojo meto įvykiai parodė, kad žmonės labiausiai pažeidžiami pakeliui į darbą. Ne dėl to, kad būtų silpnesni, o dėl to, kad dauguma susispietę į uždarą erdvę.

Riveris atgal nesidairė — pasitikėjo, kad juodai apsitaisę atlikėjai seka įkandin nedaug atsilikę.

Jam iš kairės rikiavosi sumuštinių kioskai ir kavos barai, užeiga, pyragaičių prekystalis. Dešinėje driekėsi ilgas traukinio sąstatas. Išilgai perono tam tikrais intervalais keleiviai kėlė lagaminus pro vagonų duris, o virš galvos nuo sijos ant sijos triukšmingai purpsėjo balandžiai. Iš garsiakalbio pasigirdo nurodymai, ir minia laukiamojoje salėje už Riverio nugaros išdriko, nuo jos atsiskyrė pavieniai žmonės.

Geležinkelio stotyse visada juntamas sprogstamasis judančios minios užtaisas, telaukiantis savo valandos. Žmonės — tik jo dalelės. Tiktai kol kas jie to nežino.

Taikinys pranyko keliautojų grūstyje.

Riveris pasidavė kairėn, ir taikinys vėl pasirodė akiratyje.

Kartraitas praėjo pro kavos barą, ir ten sėdinčios poros vaizdas pažadino prisiminimą. Vakar tokiu metu jis buvo Islingtone. Į jo kvalifikacijos vertinimo egzaminą buvo įtraukta užduotis sudaryti viešojo asmens dosjė. Riveriui priskirtas šešėlinis kultūros ministras, bet šis, per trumpą laiką patyręs du mikroinsultus, gulėjo privačioje palatoje Harfordšyre. Kadangi pakaitinio asmens priskyrimo procedūra, regis, nebuvo numatyta, Riveris pasirinko taikinį pats ir dvi dienas iš eilės nepastebėtas sekiojo Ledi Di: biuras / sporto salė / biuras / vyno baras / biuras / namai / kavinė / biuras / sporto

salė...

Kavos baro iškaba tai priminė. Galvoje nuskambėjo griežtas, drausminantis S. Š. balsas: „Susikaupk. Tai pačiai užduočiai. Ten pat. Gerai?“

Gerai.

Taikinys pasuko kairėn.

— Potervilis, — burbtelėjo sau Riveris.

Jis praėjo po estakada ir taip pat pasuko į kairę.

Dirstelėjęs į dangų virš galvos — pilką ir šlapią kaip mazgotė, — Riveris įžengė į nedidelę salę, kurioje buvo devintas, dešimtas ir vienuoliktas peronai. Iš išorinės sienos kyšo pusė bagažo vežimėlio: prie 9¾ perono stoja Hogvartso ekspresas. Riveris įėjo vidun. Taikinys jau traukė prie dešimto perono.

Nuo šiol viskas paspartėjo.

Aplink daug žmonių nebuvo — kitas traukinys turėjo išvykti tik po penkiolikos minučių. Vyras ant suolo skaitė laikraštį, ir tiek. Riveris paspartino žingsnį, trumpindamas juos skiriantį atstumą. Už nugaros pasikeitė triukšmo kokybė — paprastą plepėjimą pakeitė konkretus murmėjimas, — ir jis suprato, kad atlikėjai kažką komentuoja.

Tačiau taikinys neatsigręžė. Jis judėjo toliau, lyg būtų norėjęs įlipti į tolimiausią vagoną: balti marškinėliai, mėlyni marškiniai ir kuprinė.

Riveris vėl sumurmėjo į sąsagą. Ištarė — *Suimkite jį* — ir leidosi bėgti.

— Visi ant žemės!

Vyras nuo suolo jau stojosi ant kojų, bet buvo partrenktas juodos figūros.

— Ant žemės!

Priekyje dar du vyrai nušoko nuo traukinio stogo priešais taikinį. Taikinys atsisuko ir pamatė Riverį, ištiesusį ranką, delnu žemyn rodantį gultis ant žemės.

Atlikėjai šūkčiojo komandas:

Krepšį!

Mesk krepšį!

— Padėk krepšį ant žemės, — įsakė Riveris, — ir atsiklaupk.

— Bet aš ne...

— Mesk krepšį!

Taikinys nuleido krepšį. Šį sugriebė kažkieno ranka. Kitos rankos sučiupo taikinį už galūnių: jis buvo patiestas ant pilvo, pražergtas, priplotas prie plytelių, o kuprinė perduota Riveriui, kuris atsargiai padėjo ją ant jau laisvo suolo ir atitraukė užtrauktuką.

Virš galvos, tarp pastogės sijų, nuaidėjo automatinis pranešimas. *Inspektorius Semsas prašomas atvykti į valdymo centrą.*

Knygos, A4 dydžio bloknotas, skardinė pieštukinė.

Inspektorius Semsas...

„Tupperware“ dėžutėje sumuštinis su sūriu ir obuolys.

... prašomas atvykti...

Riveris pakėlė galvą. Lūpa krustelėjo. Ištarė gana ramiai...

... į valdymo centrą.

— Apieškokite jį.

— Neskriauskite manęs! — vaikinas kalbėjo prislopintu balsu, nes gulėjo veidu į grindis, o jam į galvą buvo nukreipti ginklai.

Taikinys, priminė sau Riveris. Ne vaikinas. Taikinys.

Inspektorius Semsas...

— Apieškokite jį! — Jis vėl pasisuko į kuprinę. Pieštukinėje buvo trys šratinukai ir sąvaržėlė.

... prašomas atvykti...

— Jis švarus.

Riveris numetė pieštukinę ant suolo ir apvertė kuprinę. Knygos, bloknotas, pieštukas, kišeninis nosinių pakelis.

... į valdymo centrą.

Viskas pabiro ant grindų. Jis pakratė kuprinę. Jos kišenėse nieko nebuvo.

— Dar kartą apieškokite.

— Jis švarus.

Inspektorius Semsas...

— Gal kas nors gali išjungti tą prakeiktą garsiakalbį?

Išgirdęs savo balse panikos atgarsį, staiga susičiaupė.

— Jis švarus. Sere.

... prašomas atvykti...

Riveris dar kartą papurtė kuprinę it kokią žiurkę ir paleido.

... į valdymo centrą.

Vienas iš atlikėjų ėmė pusbalsiu nerimastingai raportuoti į mikrofoną prie apykaklės.

Riveris pajuto, kaip kažkas žvelgia į jį pro laukiančio traukinio langą. Nekreipdamas į moterį dėmesio, leidosi skubiai žingsniuoti peronu.

— Sere?

Situacijoje buvo tam tikro sarkazmo.

Inspektorius Semsas prašomas atvykti į valdymo centrą.

Mėlyni marškiniai, balti marškinėliai, galvojo Riveris.

Ar balti marškiniai, mėlyni marškinėliai?

Jis paspartino žingsnį. Transporto policininkas žengė į priekį, kai jis pasiekė bilietų turniketą, bet Riveris aplenkė jį, surikęs nerišlų nurodymą, ir tada visu greičiu pasileido į pagrindinę laukiamąją salę.

Inspektorius Semsas prašomas... — skelbimo įrašas, koduota žinutė darbuotojams apie kilusį pavojų saugumui, pagaliau liovėsi. Pasigirdo gyvas žmogaus balsas:

— Dėl pavojaus saugumui stotis evakuojama. Prašome judėti artimiausio išėjimo link.

Iki pasirodys Šunys, jam liko daugiausia trys minutės.

Kojos pačios nešė Riverį salėn, kol dar buvo erdvės judėti. Bet žmonės aplinkui jau lipo iš vagonų, pranešimai per garsiakalbį nutraukė dar neprasidėjusias keliones, ir ore jau tvenkėsi panika — masinė panika niekada netūno giliai, juolab traukinių stotyse ar oro uostuose. Pagarsėjusio flegmatiško britiško lėtumo atvejų pasitaikydavo retai.

Ausyje sutraškėjo atmosferiniai trukdžiai.

Per garsiakalbį pasigirdo nurodymas: „Prašome ramiai eiti prie artimiausio išėjimo. Stotis uždaryta.“

— Riveri?

Jis suriko į sąsagą:

— Vore? Tu kvaily, supainiojai spalvas!

— Koks velnias čia vyksta? Kodėl iš visur eina žmonės...

— Balti marškinėliai po mėlynais marškiniais. Taip sakei.

— Ne, sakiau mėlyni marškinėliai po...

— Eik šikt, Vore. — Riveris išlupo ausinuką lauk.

Jis pasiekė laiptus, kur minia susmenga po žeme. Dabar minia veržėsi į viršų. Vyraujanti emocija buvo susierzinimas, bet pasitaikė ir baimingų kuždesių, slopinamos panikos. Daugumai mūsų atrodo, kad kai kurie dalykai nutinka tik kitiems. Daugumai atrodo, kad vienas iš tokių dalykų yra mirtis. Balsas iš garsiakalbio trupino šį tikėjimą.

— Stotis uždaryta. Prašome eiti prie artimiausio išėjimo.

Metro yra miesto pulsas, pagalvojo Riveris. Ne rytų krypties peronas. Metro.

Jis brovėsi pro besievakuojančią minią nepaisydamas jos priešiškumo. *Praleiskite mane.* Beveik jokio poveikio. *Saugumo tarnyba. Praleiskite.* Jau geriau. Kelias neprasiskyrė, tačiau žmonės bent jau nestūmė jo atgal.

Liko dvi minutės iki Šunų. Mažiau.

Laiptų papėdėje koridorius praplatėjo. Riveris užbėgo už kampo, į dar platesnę erdvę: bilietų automatai palei sienas; kasos nuleistomis žaliuzėmis; neseniai prie jų stovėjusias eiles sugėrė šalin besitraukiančių žmonių masė. Minia čia retėjo. Eskalatoriai sustabdyti; užtverti juosta, skirta visiškai kvailiems. Peronai apačioje ištuštėjo.

Riverį sulaikė transporto policininkas.

— Stotis evakuojama. Ar negirdėjai sumauto garsiakalbio?

— Esu iš žvalgybos. Peronai tušti?

— Žvalgyb..?

— Ar peronai tušti?

— Evakuojami.

— Tikrai?

— Gautas toks nuro...

— Turit vaizdo stebėjimo kontrolės centrą?

— Žinoma, kad turi...

— Parodykite.

Triukšmas aplinkui visgi augo; palubėje aidėjo išeinančių keleivių balsų šumulys. Bet buvo girdėti kitas triukšmas, artėjantis: skubūs, garsiai kaukšintys plytelėmis žingsniai. Šunys. Riveris viskam ištaisyti turi labai mažai laiko.

— Tuojau pat.

Faras sumirksėjo, bet pajuto Riverio skubą, — vargu ar galėjo nepajusti, — ir parodė per petį į duris su užrašu *Praėjimo nėra*. Riveris smuko pro duris dar nepasirodžius tam, kuris atkaukši.

Mažas kambarėlis be langų kvepėjo kiauliena ir priminė vujeristo irštvą. Sukamoji kėdė priešais TV ekranų sieną. Visi monitoriai reguliariai mirksėjo, rodydami pasikartojančią sceną: apleistą požeminį peroną. Lyg žiūrėtum nuobodų mokslinės fantastikos filmą.

Padvelkęs skersvėjis jį įspėjo apie įkandin įėjusį policininką.

— Kur čia kurie peronai?

Transporto policininkas parodė: sugrupuota po keturis.

— Šiaurės. Pikadilio. Viktorijos.

Riveris stebeilijo į juos. Kas dvi sekundes vaizdas persijunginėjo iš vienos kameros į kitos.

Po kojomis pajuto tolimą vibraciją.

— Kas čia?

Policininkas nustebęs išpūtė akis.

— *Kas?*

— Taigi metro traukinys.

— Jie važiuoja?

— Stotys uždarytos, — atsakė faras lyg mulkiui, — bet linijos veikia.

— Visos?

— Taip, tik traukiniai nesustos.

Jiems to ir nereikia.

— Kas toliau?

— Kas...

— Koks kitas traukinys, po galais. Kuris peronas?

— Viktorija. Šiaurės kryptis.

Riveris movė pro duris.

Nedidelio laiptų maršo viršuje, užstodamas kelią į pagrindinę stoties erdvę, stovėjo žemas tamsiaplaukis vyras ir kalbėjo į ausinuką. Jo tonas staiga pasikeitė, kai pamatė Riverį.

— Jis čia.

Bet Riverio čia jau nebebuvo. Jis peršoko barjerą ir atsidūrė ant artimiausio eskalatoriaus viršaus; nutraukęs apsauginę juostą, pasileido nejudančiais laiptais po dvi aukštas pakopas išsyk.

Apačioje atrodė keistai tuščia. Ir vėl kaip fantastiniame filme.

Pro uždarytas stotis metro traukiniai praslenka iš lėto. Riveris pasiekė tuščią peroną tuo metu, kai sąstatas iššliaužė iš tunelio kaip didžiulis nerangus gyvūnas, žvelgiantis vien tik į jį visomis akimis. O akių jis turėjo daugybę. Riveris jautė kiekvieną jų porą, įstrigusią pabaisos pilve, įdėmiai spoksančią į jį, savo ruožtu stebintį tolimąją perono pusę, kur ką tik kažkas išniro pro galinį išėjimą.

Balti marškiniai. Mėlyni marškinėliai.

Riveris metėsi bėgti.

Įkandin dar kažkas leidosi bėgte, šaukdamas jo vardą, bet tai nebebuvo svarbu. Riveris lenktyniavo su traukiniu. Lenktyniavo ir nugalėjo: susilygino su juo, aplenkė; girdėjo sulėtintą jo šniokštimą, metalinį ratų žvangesį, kuriam atitarė traukinio viduje auganti baimė. Girdėjo beldimą į langus. Įsivaizdavo mašinistą išgąsčio perkreiptu veidu, su siaubu stebintį jį ir galvojantį, kad bėglys ketina mestis po ratais. Bet Riveriui svetimos mintys buvo nė motais — jis darė vien tai, ką šiuo metu galėjo daryti, tai yra bėgti peronu būtent tokiu greičiu.

Priekyje dar kažkas — mėlyni marškinėliai, balti marškiniai — irgi darė vien tai, ką galėjo daryti.

Riveriui neužteko kvapo surikti. Vos užteko kvapo paskutiniam spurtui, ir jam pavyko...

Beveik pavyko. Beveik užteko greičio išsiveržti į priekį.

Už nugaros vėl kažkas pašaukė jį vardu. Už nugaros metro traukinys didino greitį.

Mašinisto kabina ėmė jį lenkti, likus penkiems jardams iki taikinio.

Nes tai ir buvo taikinys. Nuo pat pradžių tai buvo jis.

Ir sparčiai mažėjantis atstumas tarp jų atskleidė, koks jis jaunas. Aštuoniolikos? Devyniolikos? Juodi plaukai. Tamsbruvis. Mėlyni marškinėliai po baltais marškiniais, — *eik tu šikt, Vore,* — kuriuos jis sagstėsi, norėdamas apnuoginti diržą, prikimštą...

Traukinys susilygino su taikiniu.

Riveris ištiesė ranką, tarsi bandydamas pasiekti finišo liniją.

Žingsniai už jo sulėtėjo ir sustojo. Kažkas nusikeikė.

Riveris beveik suspėjo — atsiliko nuo taikinio vos per pusę sekundės.

Bet to neužteko.

Taikinys trūktelėjo virvelę ant diržo.

Tuo viskas ir baigėsi.